

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 17.12.2013
COM(2013) 913 final

ANNEX 1

BIJLAGE

EEN CONCEPT VOOR DUURZAME STEDELIJKE MOBILITEITSPLANNING

bij de

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Samen naar een concurrerend en zuinig stedelijk mobiliteitssysteem

{SWD(2013) 524 final}
{SWD(2013) 525 final}
{SWD(2013) 526 final}
{SWD(2013) 527 final}
{SWD(2013) 528 final}
{SWD(2013) 529 final}

BIJLAGE

EEN CONCEPT VOOR DUURZAME STEDELIJKE MOBILITEITSPLANNING

bij de

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Samen naar een concurrerend en zuinig stedelijk mobiliteitssysteem

In dit document wordt een concept beschreven voor de ontwikkeling van duurzame stedelijke mobiliteitsplannen. Het concept komt voort uit een brede uitwisseling tussen belanghebbenden en plannersdeskundigen in de hele Unie. De Commissie verleende steun via verschillende initiatieven, zoals het ELTIS Plus-project. Het concept is het resultaat van een brede consensus over de belangrijkste elementen van een modern en duurzaam stedelijk mobiliteits- en vervoersplan. Dit concept wordt echter niet voorgesteld als een uniforme aanpak voor de planning van stadsvervoer. Het kan en moet worden aangepast aan de specifieke omstandigheden in de lidstaten en de stedelijke gebieden.

De onderstaande beginselen moeten worden beschouwd als leidraad.

Doelstellingen

Een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan heeft als hoofddoel de toegankelijkheid van stedelijke gebieden te verbeteren. Daarnaast moet het voorzien in een kwalitatief hoogwaardige en duurzame mobiliteit naar, in en rond de stad. Het behandelt veeleer de behoeften van de "functionerende stad" en zijn achterland dan een gemeentelijke administratieve regio.

Een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan moet bijdragen tot de ontwikkeling van een stedelijk vervoerssysteem dat:

- a) toegankelijk is en voldoet aan de basisbehoeften van alle gebruikers;
- b) beantwoordt aan de uiteenlopende mobiliteits- en vervoersbehoeften van burgers, bedrijven en industrie, en deze tegen elkaar afweegt;
- c) de leidraad is voor een evenwichtige ontwikkeling en betere integratie van de verschillende vervoerswijzen;
- d) voldoet aan de duurzaamheidsvoorschriften, waarbij economische levensvatbaarheid, maatschappelijke rechtvaardigheid, gezondheid en kwaliteit van het milieu in evenwicht zijn;
- e) de efficiëntie en kosteneffectiviteit optimaliseert;
- f) de stedelijke ruimte en de bestaande vervoersinfrastructuur en -diensten beter benut;
- g) de aantrekkelijkheid van het stedelijk milieu, de levenskwaliteit en de volksgezondheid verhoogt;
- h) veilig verkeer bevordert;
- i) luchtvervuiling en geluidsoverlast, de uitstoot van broeikasgassen en energieverbruik vermindert;
- j) de algemene prestaties van het trans-Europees vervoersnetwerk en het Europese vervoerssysteem in zijn geheel verbetert.

Langetermijnvisie en duidelijk uitvoeringsplan

Een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan schetst een langetermijnstrategie voor de ontwikkeling van het stedelijk gebied en van de vervoers- en mobiliteitsinfrastructuur en -diensten, of wordt aan een bestaande langetermijnstrategie gekoppeld.

Een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan omvat ook een plan voor de uitvoering op korte termijn van deze strategie.

- (1) Tijdschema en begroting: het uitvoeringsplan moet een tijdschema en een begroting omvatten. De noodzakelijke financieringsbronnen moeten worden vermeld. In het beste geval omvat het uitvoeringsplan een periode van drie tot tien jaar.
- (2) Verantwoordelijkheden en middelen: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan voorziet in een duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheden voor de beleidsuitvoering en de in het plan vermelde maatregelen en bepaalt de vereiste middelen voor elke deelnemer.

Evaluatie van de huidige en toekomstige prestaties

De ontwikkeling van een duurzame stedelijke mobiliteit moet worden gebaseerd op een zorgvuldige beoordeling van de huidige en toekomstige prestaties van het stedelijk vervoerssysteem.

- (3) Statusanalyse en basisscenario: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan geeft een uitgebreid overzicht van de huidige situatie en stelt een basisscenario op waaraan de vooruitgang via een "stedelijke mobiliteitsprestatieaudit" kan worden afgemeten. Deze analyse moet een overzicht bevatten van de institutionele opzet, de planningsprocedure en de uitvoeringsmechanismen. Zij omvat ook een effectbeoordeling van de voorgestelde maatregelen.
- (4) Prestatie-indicatoren: er moeten geschikte indicatoren worden vastgesteld om de huidige status van het stedelijke vervoerssysteem te beschrijven vanuit de relevante beleidsperspectieven: kwaliteit en toegankelijkheid van vervoersdiensten en infrastructuur, ruimtegebruik en ruimtelijke ontwikkeling, veiligheid en beveiliging, energie, milieu, maatschappelijke inclusie en gendergelijkheid, economische ontwikkeling, gezondheid, onderwijs enz. Een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan stelt probleemgebieden vast waar het huidige stadsvervoerssysteem zwak presteert voor alle hierboven beschreven beleidsaspecten.
- (5) Specifieke doelstellingen: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan stelt specifieke prestatiedoelstellingen vast. Deze doelstellingen zijn enerzijds realistisch in het licht van de huidige gemeten omstandigheden, maar zijn anderzijds ambitieus genoeg wat de algemene doelstellingen van een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan betreft.
- (6) Doelstellingen: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan stelt meetbare streefdoelen vast die zijn gebaseerd op een realistische inschatting van het basisscenario en de beschikbare middelen. Deze doelstellingen moeten een afspiegeling zijn van de specifieke doelstellingen van een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan.

Evenwichtige en geïntegreerde ontwikkeling van alle vervoerswijzen

Een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan bevordert een evenwichtige ontwikkeling van alle vervoerswijzen en zorgt tegelijkertijd voor een verschuiving in de richting van duurzamer transport. Het plan stelt een geïntegreerde reeks technische, infrastructurele, beleidsgebaseerde en zachte maatregelen voor om de prestaties en de kosteneffectiviteit met betrekking tot de specifieke doelstellingen te verbeteren.

Meestal worden de volgende onderwerpen behandeld:

- a) openbaar vervoer: het duurzaam stedelijk mobiliteitsplan voorziet in een strategie ter bevordering van de kwaliteit, de veiligheid, de integratie en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer op het vlak van infrastructuur, rollend materieel en diensten.
- b) niet-gemotoriseerd vervoer: het duurzaam stedelijk mobiliteitsplan omvat een plan om wandelen en fietsen aantrekkelijker en veiliger te maken. De bestaande infrastructuur moet worden onderzocht en zo nodig verbeterd. Bij de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur moet niet alleen rekening worden gehouden met de bestaande wegen voor gemotoriseerd verkeer. Er moet worden nagedacht over speciale infrastructuur voor fietsers en voetgangers, zodat ze zich niet tussen het gemotoriseerd verkeer hoeven te begeven en kortere afstanden kunnen afleggen. Infrastructuurmaatregelen moeten worden aangevuld met andere technische, beleidsmatige en zachte maatregelen.
- c) intermodaliteit: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan draagt bij tot een betere integratie van de verschillende vervoerswijzen en bevat specifieke maatregelen voor een naadloze en multimodale mobiliteit.
- d) stedelijke verkeersveiligheid: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan bevat acties ter verbetering van de verkeersveiligheid die gebaseerd zijn op een analyse van de voornaamste problemen of risico's voor de verkeersveiligheid in het desbetreffende stedelijke gebied.
- e) wegvervoer (rijden en parkeren): een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan houdt rekening met rijdend en stilstaand gemotoriseerd verkeer op de weg. De maatregelen moeten gericht zijn op een optimaal gebruik van de bestaande wegeninfrastructuur en op een verbetering van de omstandigheden, zowel in probleemgebieden als in het algemeen. Er moet worden onderzocht of delen van de rijweg kunnen worden gebruikt voor alternatieve vervoerswijzen of andere openbare functies die geen verband houden met vervoer.
- f) stedelijke logistiek: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan stelt maatregelen voor ter verbetering van de efficiëntie van de stedelijke logistiek (onder meer goederenvervoer) en voor de vermindering van de daaraan gekoppelde externe effecten zoals de emissie van broeikasgassen en vervuilende stoffen en geluidshinder.
- g) mobiliteitsbeheer: een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan omvat maatregelen die een overgang naar duurzamere mobiliteitspatronen stimuleren. Burgers, werkgevers, scholen en andere relevante partijen moeten daarbij worden betrokken.
- h) intelligente vervoerssystemen (ITS): er zijn intelligente vervoerssystemen voor alle vervoerswijzen en mobiliteitsdiensten, zowel voor reizigers als voor vracht. Zij ondersteunen de formulering van strategieën, de beleidsuitvoering en de controle van de maatregelen in het kader van een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan.

Horizontale en verticale integratie

De ontwikkeling en uitvoering van een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan verloopt volgens een geïntegreerde aanpak, waarbij de diverse bestuursniveaus en betrokken autoriteiten nauw samenwerken, coördineren en overleggen. De lokale planningsinstantie moet voorzien in de nodige structuren en procedures.

Geïntegreerde planning en uitvoering omvat:

- a) interdepartementale raadpleging en samenwerking op lokaal niveau om te zorgen voor de samenhang en complementariteit van een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan met de lokale beleidslijnen, strategieën en maatregelen op verwante beleidsterreinen (zoals vervoer, ruimtegebruik en ruimtelijke ordening, sociale diensten, energie, gezondheid, onderwijs, handhaving, politietoezicht enz.).

b) nauw overleg met de bevoegde autoriteiten i) op de verschillende overheidsniveaus (bv. district, gemeente, agglomeratie, regio en de lidstaten) en ii) in de aangrenzende stedelijke gebieden. Bij de uitwisseling moeten de instanties en autoriteiten betrokken worden die verantwoordelijk zijn voor diensten en infrastructuur op het gebied van vervoer en mobiliteit binnen of op weg naar het stedelijk gebied.

c) vertrouwdsheid met en de nodige aandacht voor beleidsdoelstellingen en relevante ontwikkelings- en/of vervoersplannen die reeds bestaan of worden ontwikkeld en die van invloed zijn op het betrokken stedelijke gebied.

Participatieve aanpak

Een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan getuigt van een transparante en participatieve aanpak.

Bij de ontwikkeling en uitvoering van het plan moet de lokale planningsautoriteit vanaf het begin een beroep doen op de betrokken partijen — burgers, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en economische actoren — en er gedurende het hele proces voor zorgen dat het plan op ruime schaal wordt geaccepteerd en gesteund.

Monitoring, evaluatie, rapportage

De uitvoering van een duurzaam stedelijk mobiliteitsplan moet van nabij worden gevolgd.

Op basis van de geselecteerde indicatoren moet geregeld worden gecontroleerd of er vooruitgang wordt geboekt en de doelstellingen zullen worden gehaald. Er moet worden gezorgd voor tijdige toegang tot de relevante gegevens en statistieken. Het verslag dient als basis voor de evaluatie en uitvoering van het duurzaam stedelijk mobiliteitsplan.

Kwaliteitsborging

De lokale planningsautoriteiten moeten beschikken over mechanismen voor kwaliteitsborging en ervoor zorgen dat het duurzaam stedelijk mobiliteitsplan conform de eisen van het concept van duurzame stedelijke mobiliteitsplanning is.